

УДК 32.324

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.41.25>

ГЕНДЕРНЕ ПИТАННЯ ПІД ЧАС ПОЗАЧЕРГОВИХ ВИБОРІВ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 2019 РОКУ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Оксана Шурко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
філософський факультет, кафедра політології
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна*

Для вивчення політичних явищ все активніше застосовується поняття «гендер», його використовують і як критерій для виділення політичної субкультури, і як фактор, що визначає політичну участь і поведінку, і як ценз для отримання виборчих прав, і як умову для рекрутування політичних еліт. Так званий *gender mainstreaming* – невід’ємна частина порядку денного розвинутих демократичних країн. У цьому контексті з’являється гендерна політика – це політика держави, яка спрямована на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Сьогодні перед українським суспільством гостро постає потреба в поглибленому всебічному вивченні соціально-економічних та інституційних аспектів гендерної політики, шляхів та механізмів досягнення рівності можливостей чоловіків і жінок, в тому числі у сфері політичних відносин. Одним із таких механізмів є гендерне квотування – це встановлена державою система пільг, заохочень, заборон і компенсацій, спрямованих на підвищення соціального статусу жінок, зокрема у політиці. Гендерна політика та гендерне квотування, їх реалізація в Україні і пов’язаний з цим процес формування конкурентного політичного іміджу жінки-політика можемо розглянути на прикладі кандидаток під час позачергових виборів до Верховної Ради України в 2019 році на території Львівської області. На відміну від країн-членів Європейського Союзу, Україна пізніше почала пристосовувати законодавство до Європейських норм, в тому числі в частині гендерної рівності. Це водночас створює ряд проблем, таких як запізніле введення гендерних квот та мале жіноче представництво в політиці. Виникає питання які механізмами використовують жінки-політики в Україні на виборах і чи взагалі користуються ними, тому спробуємо відповісти на дане питання на прикладі позачергових виборів до Верховної Ради України на території Львівської області.

Ключові слова: політичний імідж, гендерні квоти, гендерна рівність, вибори, жінки-кандидатки, народний депутат, депутат Верховної Ради України.

Сучасні світові реалії доводять, що саме в політиці спостерігається найбільша поляризація гендерного представництва, коли жінка, як правило, найбільше віддалена від центрів політичної влади і не має доступу до прийняття політичних рішень. Це вказує на політичну нерівність статей, яка розуміється як нерівномірність, дисбаланс у становищі жінки й чоловіка при їх політичному волевиявленні та прийнятті політичних рішень. Для подолання гендерної нерівності державами впроваджується державна гендерна політика, яка містить в собі механізми, спрямовані на здійснення та гарантування рівних прав, свобод і можливостей для жінок і чоловіків. Одним із таких механізмів є гендерне квотування – це встановлена державою система пільг, заохочень, заборон і компенсацій, спрямованих на підвищення соціального статусу жінок, зокрема у політиці.

Забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків у виборчому процесі залишається проблемою для виборів в Україні. Позачергові вибори народних депутатів України 2019 року відбулися за відсутності обов’язкової вимоги щодо рівного представництва

жінок і чоловіків у партійних виборчих списках кандидатів. Проте, згідно із Законом про політичні партії, діяла добровільна 30-відсоткова гендерна квота, яка мала б забезпечити рівність серед обох статей.

Формування іміджу для політиків-чоловіків та політиків-жінок як цілеспрямованого впливу на свідомість та політичний вибір громадян в системі політико-владних відносин потребує детальнішого дослідження. Образ політика створюється на основі властивих людині характеристик. Тому при формуванні іміджу треба звертати увагу на особистісні особливості кандидата, адже порваний імідж не може «прилипнути» до кандидата, якщо він його спростує. Завдання іміджу – зробити так, щоб кандидата розглядали як носія необхідних характеристик і здібностей, притаманних ідеальній політиці, тобто максимально наближеного до стратегічного іміджу. Побудова іміджу може бути охарактеризована як комунікативне програмування, оскільки йдеться про вибір формату, який є найбільш вигідним для лідера. Таким чином потрібно свідомо створити формат, який дозволив би лідерам продемонструвати свою важливість і одночасно уникати демонстрації таких якостей та рис, що є не бажаними, негативно сприймаються та ускладнюють процес взаємодії.

Те, що на політичний вибір громадян впливає яскравий, такий, що легко ідентифікується і запам'ятовується політичний імідж ні в кого не викликає сумніву. Тому для розуміння ролі політичного іміджу у виборчому процесі першочергово необхідно розглянути як формується політичний імідж, які його компоненти та як вони застосовувались зокрема жінками-кандидатками у Львівській області під час позачергових виборів до Верховної Ради України у 2019 році.

Розділяємо позицію Ю. Шведа, який підкреслював, що в умовах політичної апатії населення змагаються здебільшого не виборчі програми, а особистості, тобто вдало створені іміджі кандидатів. Формування політичного іміджу – це складний, багатоступінний та багатокомпонентний процес, який включає роботу з фізичними, психологічними, соціальними та іншими властивостями, тому до біологічних характеристик іміджу він відносить стать, вік, зовнішність, фізичні дані, темперамент, генетичні особливості, стан здоров'я. Також, він стверджує, що надання розголосу про хвороби або поширення чуток про них, може негативно вплинути на кандидата, адже він чи вона повинні виглядати «людиною у розквіті сил» [7, с. 213-214]. Психологічні характеристики іміджу, на його думку, включають такі компоненти як характер, емоційність, тип мислення, комунікабельність, відкритість, ораторські здібності, волю, почуття гумору, професіоналізм і компетентність, тоді як до соціальних характеристик іміджу варто віднести соціальне походження, соціальне становище, соціальну роль, освіту, місце народження, порядність, прагнення до справедливості [7, с. 213-214]. Такі характеристики притаманні як іміджу політиків-чоловіків, так і політиків-жінок. До зовнішніх факторів при побудові іміджу належать: оточення, засоби масової інформації та інші індивіди, з якими відбувається комунікація у виборчому процесі.

Отже, політичний імідж – багатокомпонентний, тому робота лише з одним з компонентів іміджу можлива, але не призведе до бажаного результату.

Як зазначав заступник голови Львівської обласної ради Юрій Холод, гендерні квоти виступають ефективним інструментом досягнення рівного представництва жінок як у Верховній раді, так і в місцевих радах. Дотриманню 30% представництва протилежної статі в виборчих списках сприяло, перш за все, стимулювання і фінансування з державного бюджету. Однак цей інструмент потребує доопрацювання для досягнення європейських показників гендерної рівності, зокрема у політичній сфері. Підтвердженням цього є оцінка Громадянської мережі ОПОРА, під час позачергових виборів до Верховної Ради України 2019 року, із 22 політичних партій у 13 партійних списках було понад 30% жінок [3].

Гендерні квоти – спосіб забезпечення представництва жінок у владних структурах, відповідно до якого правовим чином відводиться певна частина, наприклад, депутатських місць у парламенті для обрання жінок депутатками. Гендерні квоти взагалі можуть встановлюватися для обох статей. Вони застосовуються для того, щоб збільшити представництво жінок на виборних посадах. Головною метою гендерного квотування є залучення жінок до прийняття політичних рішень, а також гарантія участі жінок у представницьких органах влади. [6]

Гендерні квоти сьогодні є невід’ємною частиною гендерної політики багатьох країн Європейського Союзу, вони застосовуються в таких країнах, як Сполучене Королівство, Норвегія, Німеччина, Італія, Греція, Нова Зеландія, Кіпр, Литва, Люксембург, Нідерланди тощо. Найбільш відомий приклад успішного використання гендерних квот для широкого включення жінок до владних структур є у Скандинавських країнах. Характерною особливістю цього регіону є те, що його країни підійшли комплексно до впровадження гендерної політики і вирішували «жіноче питання» не тільки в політиці, а й у суспільстві, на роботі, в освіті тощо. Так, у Швеції сьогодні діє гендерно нейтральне квотування, тобто вони забезпечують представництво чоловіків та жінок у складі органів державної влади, зокрема парламенту за пропорцією 50 на 50. Партії також керуються цим принципом: у виборчому списку розташовують жінок та чоловіків по черзі, щоб обоє статей були рівно представлені у верхній прохідній частині списку [2, с. 81].

Що стосується України, то Гендерні квоти в нашій державі закріплені законодавчо, у статті 8 Закону України «Про політичні партії» № 2365-ІІ зазначається, що в статуті політичних партій має міститися «розмір квот, що визначає мінімальний рівень представництва жінок і чоловіків у виборчому списку кандидатів у народні депутати України від партії у загальнодержавному окрузі, кандидатів у депутати місцевих рад в багатомандатних виборчих округах і має становити не менше 30 відсотків загальної кількості кандидатів у виборчому списку» [5]. У новому Виборчому кодексі, який запропонує з 2023 року, у кожній п'ятірці партійного виборчого списку мають бути як чоловіки, так і жінки (не менше двох кандидатів кожної статі). Таких квот мають дотримуватися як на загальнодержавних виборах, так і на регіональних. Важливим є той факт, що ще з 2013 року при виконанні гендерної квоти, партії отримують додатково 10% фінансування.

Український парламент ще далекий від гендерної збалансованості, але з роками представництво жінок збільшується. Якщо в першому скликанні було тільки 2,5% жінок (12 з 475 депутатів), то в нинішньому скликанні – 20,6% (87 з 423 нардепів). За інформацією ЦВК, на етапі реєстрації у списках політичних партій було понад 100 тисяч жінок (45%) [1].

Таблиця 1

**Кількість депутатів-чоловіків і депутатів-жінок
Верховної ради України VII, VIII, IX скликань**

	VII скликання (2012 р.)	VIII скликання (2014 р.)	IX скликання (2019 р.)
1	2	3	4
Усього депутатів Верховної Ради України	478	468	422
Чоловіків-депутатів	432	412	335
Жінок-депутатів	46	56	87
<i>% Жінок-депутатів ВРУ</i>	<i>9,6%</i>	<i>12%</i>	<i>20,6%</i>
Усього депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах	227	206	195

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Усього жінок-депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах	15	4	28
% жінок-депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах	6,6%	1,9%	14,3%
Усього жінок-депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах Львівської області*	3	2	2
% жінок-депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах Львівської області*	20%	50%	7,4%

*Тут під Львівською областю позначаються округи м. Львова та області: ОВО№ 115-126

З вище представленої таблиці можна виділити наступні тенденції: по-перше, кількісне представлення жінок в «мажоритарних» округах суттєво менше ніж жінок-депутаток, що отримали свій мандат шляхом проходження у ВРУ за списками; по-друге, кількість жінок-депутатів ВРУ обраних в одномандатних виборчих округах у 2014 році зменшилось більше ніж втричі, що можна пояснити проведення виборів на початку російсько-української війни, коли суспільство потребувало захисту саме в особі чоловіка-захисника, як на історичному, так і на психологічному; по-третє, представлення Львівської області жінками-депутатами стабільне з 2014 року, втративши лише один округ з 2012 року [4].

Варто наголосити, що побудову політичного іміджу легше простежити саме серед кандидатів в одномандатних виборчих округах, де особисті якості відіграють вирішальну роль при голосуванні. Оскільки неможливо об'єктивно оцінити такі біологічні характеристики політичного іміджу як зовнішність, фізичні дані, темперамент, а стан здоров'я й взагалі відноситься до не публічної інформації, то саме до досліджуваних нами особливостей буде обраний лише вік. Так само для більшої об'єктивності дослідження психологічні характеристики іміджу жінок-кандидаток у Львівській області під час згаданих вище виборів, до уваги братиметься лише їхня комунікабельність та ораторські здібності під час передвиборчої агітації, а також професіоналізм (а саме місце роботи до моменту виборів). Серед соціальних характеристик іміджу дослідження зосередиться на освіті, інформації про сім'ю, членство в партіях чи ГО.

Таким чином, під час позачергових виборів до Верховної Ради 2019 року в ОВО № 115-126 балотувалось 170 кандидатів, з яких 26 – жінок. Середній вік жінок-кандидатів становив 41 рік, при найменшому показнику – 28, а найбільшому – 57 (дві кандидатки мали 57 років на момент балотування у 2019 році). Серед усіх кандидаток лише одна мала професійну технічну освіту, в той час, як інші отримали вищу освіту. Окремо варто наголосити, що серед округів у місті Львів балотувалось в середньому 3 жінок (ОВО№ 115 – 2, ОВО№ 116 – 6, ОВО№ 117 – 2, ОВО№ 118 – 3), в той час, як у Львівській області – 1,6 (винятком є 124 ОВО, де зареєстровано було 5 кандидаток).

Серед 26 кандидаток жінок за офіційним місцем роботи було двоє чинних станом на 2019 рік депутаток Верховної ради, помічник-консультант депутата Верховної Ради України, чотири фізичних осіб-підприємців, двоє адвокатів, чотири державних службовців, двоє працівників ЗОШ I-III ступенів, одна професорка, чотири представниці очолювали приватні підприємства, по одній представниці Голови ГО та Голови БФ, одна чергова стрілочного поста, а також одна Голова ПП, однойменного назві політичної партії, членом якої кандидатка не була, через що можна розглядати її як технічного кандидата.

Що стосується безпосередньої участі у виборах, 17 кандидаток, які балотувались, не були членом жодної партії, лише 8 – самовисуванці.

Результати голосування показали, що до першої п'ятірки у кожному окрузі серед ОВО № 115-126 увійшли всього 14 кандидаток з 25, а отримали перемогу – 2-є: Наталія Романівна Піпа у 115 ОВО та Галина Іванівна Васильченко у 118 ОВО.

Це вказує на те, що серед усіх жінок-депутаток Верховної Ради України обраних у виборчих округах Львова та області – за останні три скликання представництво області відбувалось усього 7-ма депутатками, жодна з яких не займала цю посаду двічі, а у жодному ОВО області не перемагала жінка і лише в одному окрузі міста вдалось перемогти жінкам два скликання підряд (ОВО№ 116 – Фаріон Ірина у 2012-2014 рр., Подоляк Ірина у 2014-2019 рр.).

Можна відзначити три округи, де велась найактивніша боротьба за першість: ОВО№ 115, де з 2-х кандидаток, 2-оє увійшли до першої 5-ки, аналогічна ситуація в ОВО№ 117, а от в ОВО№ 116 з 6 кандидаток, лише 2-оє увійшли першої п'ятірки та в ОВО№ 118 лише одній кандидатці вдалось потрапити до першої п'ятірки переможців з 3 кандидаток та здобути перемогу. Нетиповим для області було достатньо велике представництво жінок серед кандидатів у ОВО№ 124.

Таблиця 2

**Особові дані кандидаток-жінок від Львівської області
та кількість отриманих голосів**

ПІБ кандидатки	Дата народження	Освіта	Рід занять	Сімейний стан	Партійність, висування	№*, к-сть голосів	
1	2	3	4	5	6	7	
ОВО№ 115							
Піпа Наталія Романівна	12.10.1983 (36р.)	вища	Голова ГО "Кращий Сихів"	одружена, двоє дітей	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП ГОЛОС	1	25242
Шубка Катерина Павлівна	29.12.1985 (34р.)	вища	Адвокат в адвокатському об'єднанні "Вест Парт- нерс"	неодружена	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП СЛУГА НАРОДУ	4	13069
ОВО№ 116							
Козак Іванна Іванівна	03.07.1962 (57р.)	вища	Директор ЛКП "Рясне-402"	одружена, двоє дітей	безпартійна/ самовисування	11	576
Лисецька Світлана Воло- димирівна	15.09.1970 (49р.)	вища	ФОП, Директор ПП "Нарлік"	одружена, двоє дітей	член Української партії "Зелена планета" /самовисування	12	402
Подоляк Ірина Ігорівна	02.05.1967 (52р.)	вища	Народний депутат України	одружена, має дитину	член Політичної партії "Об'єднання "САМО- ПОМІЧ"/ суб'єкт висування: ПП Об'єднання "САМО- ПОМІЧ"	7	4417
Тимчій Наталія Вікторівна	04.01.1978 (41р.)	вища	Радник відділу звернень грома- дян і надання допомоги репресованим ЛОР	одружена, трос дітей	член політичної партії Всеукраїнське об'єд- нання "Батьківщина"/ суб'єкт висування: ПП ВО "Батьківщина"	9	2264

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
Фаріон Ірина Дмитрівна	29.04.1964 (55р.)	вища	Професор катедри української мови Національного університету "Львівська політехніка"	розлучена, має дитину та онуку	член політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Свобода"/ суб'єкт висування: ПП ВО "Свобода"	5 9022
Романяк Марта Олегівна	19.03.1985 (34р.)	вища	Начальник управління інформаційних технологій департаменту розвитку ЛМР	одружена, інформація відсутня	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП ГОЛОС	2 17511
ОВОН № 117						
Ніцой Лариса Миколаївна	17.03.1969 (50р.)	вища	Голова правління ПрАТ "Кіровоградрибгосп"	одружена, двоє дітей	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП "Народний Рух України"	6 3533
Юринець Оксана Василівна	27.02.1978 (41р.)	вища	Народний депутат України	одружена, двоє дітей	безпартійна/ самовисування	2 18872
ОВОН № 118						
Васильченко Галина Іванівна	24.10.1983 (36р.)	вища	Заступник директора з економічних питань ПП "Корбіз"	одружена, двоє дітей	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП ГОЛОС	1 28543
Дорош Уляна Миколаївна	06.02.1989 (30р.)	вища	Начальник управління з питань праці та сімейної політики ЛОДА	вдова, дітей немає	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП "Громадянська позиція"	6 3701
Юськевич Ірина Ігорівна	08.07.1981 (38р.)	вища	ФОП	одружена, має дітей	безпартійна/ самовисування	8 833
ОВОН № 124						
Берега Оксана Андріївна	13.12.1987 (32р.)	вища	Директор Угнівської ЗШ І-ІІІ ступенів Сокальської районної ради Львівської області	одружена, має дитину	член політичної партії Всеукраїнське об'єднання "Свобода"/ суб'єкт висування: ПП ВО "Свобода"	2 10454
Ведровська Валентина Валентинівна	24.05.1991 (28р.)	вища	Голова правління "БФ "Українська Галицька Фундація"	розлучена, має дитину	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП ГОЛОС	5 7930
Візеренко Тетяна Сергіївна	16.11.1980 (39р.)	вища	Заступник директора ПП "ГОЛОС"	одружена, має дитину	безпартійна/ самовисування	13 759

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6	7
Мороз Юлія Анатолі- ївна	26.05.1985 (34р.)	вища	Директор, ТОВ "Юридична компанія "Еве- рест", адвокат, ФОП	одружена, має дитину	безпартійна/ суб'єкт висування: ПП ВО "Батьківщина"	3 8428
Троцько Юлія Володими- рівна	07.08.1985 (34р.)	вища	Генеральний директор ТОВ "ТБ-НЕТ"	одружена, немає інформації	безпартійна/ самовисування	11 1486

Уся інформація актуальна станом на момент балотування у 2019 році.

*№ – яке місце посів кандидат на окрузі, де балотувався

Враховуючи аспекти політичного іміджу, про які згадувалось вище та інформацію надану у таблиці, можна зробити висновок, що вирішальним фактором для побудови політичного іміджу для жінки кандидатки науковці досі вважають – зовнішній вигляд. Таке твердження є суб'єктивним та не можливим для вимірювання, тоді ж як використання прояву сексуальності для зовнішньої реклами використовується як чоловіками, так і жінками. Однак, до таких рішень не вдавалися або ж використовували у мінімальній кількості, кандидатки у вищезгаданих округах. Натомість шлях використання більш стриманої жіночності та сім'ї для реклами було обрано одразу декількома кандидатками: Піпа Наталія використовувала фото з дітьми та чоловіком, Фаріон Ірина друкувала фото сім'ї в агітках, Оксана Юринець у довиборчих інтерв'ю зазначала, що «жінка успішна лише тоді, коли поруч є міцне плече, на яке можна опертися», Галина Васильченко у передвиборчій програмі обіцяла створення «інноваційних профільних шкіл», називала себе «прихильницею традиційних цінностей: бог, сім'я, Україна» та виступала за рівні права чоловіків і жінок, але проти того, аби «підтримувати та пропагувати ЛГБТ», Уляна Дорош не використовувала статусу вдови загиблого учасника АТО, однак обіцяла ввести програму соціальних пілг для соціальної адаптації, лікування і реабілітації учасників бойових дій та їхніх сімей, Ведровська Валентина у своїх відео згадувала, що вона «як мама» є фахівцем тої чи іншої сфери. Варто зазначити, що кожна кандидатка наголошувала на своїй професійності. Виходячи з результатів виборів, це посприяло лише двом кандидаткам: Піпі Наталії та Васильченко Галині. До інших спільних характеристик цих двох кандидаток належить також і те, що вони були висуванцями Політична партія «ГОЛОС». На користь партійного представництва та бажання людей голосувати в першу чергу за партію, а не за персону, свідчить і рівень підтримки кандидата Візеренко Тетяни у ОВО№ 124, яка отримала понад 700 голосів виборців. Ще одна кандидатка, яка також наголошувала перш за все на бренд партії, а не власний імідж, Шубка Катерина. Інформації про кандидатку в мережі було мінімально і навіть передвиборча програма в основному зосереджувалась на загальнопартійних планах, а не особистих.

Таким чином, жіноче представництво в українському парламенті є стабільно невеликим. У 2019 році держава почала вводити «гендерні квоти», які дещо підвищили кількість жінок у ВРУ.

Стосовно кандидаток до ВРУ у Львівській області використовували типові для жінок-політиків технології побудови політичного іміджу. Головною рисою позачергових виборів 2019 року стала бажання виборців голосувати за політичну партію, а не за кандидата чи кандидатку.

Список використаної літератури

1. Абзац перший частини дев'ятої статті 219 із змінами, внесеними згідно із Законом № 805-IX від 16.07.2020. Виборчий кодекс України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
2. Марцеляк О. В. Правова природа й види цензів у виборчому праві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 33. С. 79–93.
3. Остаточний звіт за результатами спостереження на позачергових виборах народних депутатів України 21 липня 2019 року. URL: https://www.oporaua.org/report/vybory/parlamentski-vybory/parlamentski-vybory-2019/zvit_parlamet_election_2019#3_vysuvannya
4. Підсумки голосування по округах. ЦБК. URL: https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2019/wp306_npt001f01=919.html
5. Про затвердження Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року. КабМін. 2020. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/709/?fbclid=IwAR1FVo8KtabLHY99Sc31UTG8dpJGsEI4mAbR4i1XeiuHIYC-yEy36xyLa0U>
6. Словник гендерних термінів. Чабаненко. 2020. URL: <http://a-z-gender.net/ua/genderni-kvoti.html>
7. Шведа Ю.Р. Вибори від А до Я: Настільна книга менеджера виборчої кампанії. Львів: Видавництво “Астролябія”, 2015. 384 с.

**GENDER ISSUES DURING THE EARLY ELECTIONS
TO THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE IN 2019 IN LVIV REGION**

Oksana Shurko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of Philosophy, Department of Political Science
Universytetska str., 1, 79000, Lviv, Ukraine*

To study political phenomena, the increasingly active factors of the concept of "gene uses it as a criterion for the conditions of the political subculture, which determines political participation and behavior, and as a qualification for election, and as the recruitment of political elites. So-called gender mainstreaming is an integral part of the agenda of developed democracies. In this context, gender policy is emerging – a policy of the state that aims to ensure equal rights and opportunities for women and men. Today, Ukrainian society is in dire need of political and institutional aspects of gender policy, ways and mechanisms to achieve equal opportunities for men and women, including in the field of political relations. One such mechanism is gender quotas, a state-established system of benefits, incentives, prohibitions, and compensations aimed at raising the social status of women, particularly in politics. Gender policy and gender quotas, their implementation in Ukraine and the related process of competitive political image of women politicians can be considered on the example of candidates in the early elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2019 in Lviv region. Unlike the member states of the European Union, Ukraine later began to adapt its legislation to European norms, including gender equality. At the same time, this creates a number of problems, such as the late introduction of gender quotas and low women's representation in politics. The question arises as to what mechanisms are used by women politicians in Ukraine in elections and whether they use them at all, so we will try to answer this question on the example of early elections to the Verkhovna Rada of Ukraine in Lviv region.

Key words: political image, gender quotas, gender equality, elections, women candidates, People's Deputy, Member of the Verkhovna Rada of Ukraine.